

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **Ing. J. R.**, zast. JUDr. Josefem Sedláčkem, advokátem se sídlem Starobranská 327/4, Šumperk, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2021, č. j. 8941/2021-MZE-11121, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2023, č. j. 5 A 93/2021-60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Státní zemědělský intervenční fond, Regionální odbor Olomouc, pracoviště Šumperk (dále jen „SZIF“) oznámením ze dne 21. 9. 2015, č. j. SZIF/2015/0536893, neprovedl aktualizaci evidence půdy ohledně dílů půdních bloků vymezených v oznámení žalobce. Podle SZIF žalobce, který aktualizaci evidence půdy požadoval, nesplnil podmínky § 3g zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zemědělství“). Žalovaný námitku žalobce proti tomuto oznámení zamítl rozhodnutím ze dne 15. 1. 2016, č. j. 63323/2015-MZE-13323.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který rozsudkem ze dne 17. 5. 2018, č. j. 9 A 46/2016-67, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalovaný poté vydal rozhodnutí ze dne 9. 7. 2018, č. j. 39284/2018-MZE-11155, kterým zrušil oznámení SZIF a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[3] SZIF následně danou věc rozdělil do dvou řízení. Ohledně jedné části dílů půdních bloků vydal dne 12. 2. 2019 oznámení o provedení aktualizace evidence půdy

č. j. SZIF/2019/0130736 a č. j. SZIF/2019/0130745 a oznámení o neprovedení aktualizace evidence půdy č. j. SZIF/2019/0130742 a č. j. SZIF/2019/0130746. Žalobce proti oznámením o neprovedení aktualizace evidence půdy podal námitku, kterou žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 30. 4. 2019, č. j. 17806/2019-MZE-11121. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu, kterou městský soud zamítl rozsudkem ze dne 6. 2. 2020, č. j. 11 A 113/2019-43. Žalobce uvedený rozsudek napadl kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) zamítl rozsudkem ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020-27.

[4] Ohledně druhé části dílů půdních bloků SZIF vydal dne 4. 9. 2019 oznámení o provedení aktualizace evidence půdy č. j. SZIF/2019/0540848 a č. j. SZIF/2019/0540849 a oznámení o neprovedení aktualizace evidence půdy č. j. SZIF/2019/0540698 a č. j. SZIF/2019/0540695. Žalobce proti těmto oznámením podal námitku, kterou žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 5. 12. 2019, č. j. 54319/2019-MZE-11121. Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu k městskému soudu, který rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 25. 11. 2020, č. j. 10 A 17/2020-71, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný poté vydal rozhodnutí uvedené v záhlaví. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu k městskému soudu, který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví.

[6] Městský soud neshledal důvodnou námitku, že se žalovaný bezdůvodně odchýlil od závazného právního názoru městského soudu uvedeného v předchozím rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71. Z judikatury NSS vyplývá, že správní orgán není bezvýjimečně vázán právním názorem soudu, jestliže byl překonán judikaturou. K takové situaci došlo i v projednávané věci, jelikož závěry městského soudu byly překonány několika rozsudky NSS, zejména výše zmíněným rozsudkem č. j. 7 As 68/2020-27.

[7] Městský soud nesouhlasil s námitkou, že do evidence půdy může být zapsána pouze osoba, která zemědělské pozemky fakticky užívá. Zjišťování, kdo sporné pozemky fakticky užívá, není dle rozsudku NSS ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 69/2020-30, v daném řízení nutné, jelikož za uživatele půdy je třeba považovat osobu, která je zapsána v evidenci půdy. Žalovaný nebyl povinen ani posoudit správnost zápisu žalobcovy bývalé manželky jakožto uživatelky půdy.

[8] Městský soud se dále neztotožnil s námitkou, že je nepřípustné, aby byl jako uživatel zapsán někdo, kdo půdu fakticky neužívá, když podle § 3a odst. 1 zákona o zemědělství slouží evidence půdy k ověřování údajů v žádosti o dotace. Smyslem řízení o aktualizaci evidence půdy dle § 3g zákona o zemědělství totiž není posuzování oprávněnosti žalobcovy bývalé manželky k pobírání dotací.

[9] Městský soud shledal nedůvodnou i námitku, že žalobce doložil výpis z katastru nemovitostí, na kterém je zapsán jako vlastník sporných pozemků. Tato skutečnost totiž nemusí znamenat, že daný pozemek netvoří součást společného jmění manželů, které nebylo doposud vypořádáno.

[10] Městský soud nesouhlasil s tím, že žalovaný straní žalobcově bývalé manželce. Žalobce byl povinen řádně tvrdit a prokázat právní důvod užívání sporných pozemků. Tuto povinnost nesplnil ani nespecifikoval, z čeho vyvozuje, že správní orgány rozhodují ve prospěch jeho bývalé manželky. K námitce, že nebylo prokázáno, že své bývalé manželce v době trvání manželství udělil souhlas s užíváním sporných pozemků pro její podnikání, městský soud uvedl, že žalovaný postupoval správně, pokud presumoval správnost zápisu v evidenci půdy, aniž by zjišťoval, zda žalobce své bývalé ženě tento souhlas udělil.

pokračování

II. Obsah kasační stížnosti žalobce a vyjádření žalovaného

[11] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[12] Městský soud v napadeném rozsudku opomněl, že na problematiku užívání zemědělských pozemků dopadají i právní předpisy Evropské unie. Konkrétně se jedná o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. 12. 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009 (dále jen „nařízení 1307/2013“), a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. 3. 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost (dále jen „nařízení 640/2014“). Aplikací těchto právních předpisů se městský soud vůbec nezabýval.

[13] Městský soud nesprávně posoudil námitku, že se žalovaný měl bezvýhradně řídit pokyny z rozsudku městského soudu č. j. 10 A 17/2020-71. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že závěry městského soudu z dřívějšího rozsudku byly překonány judikaturou NSS. Městský soud totiž v bodě 96. rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71 reagoval na odlišná soudní rozhodnutí vydaná v souvisejících věcech a uvedl, že v těchto řízeních stěžovatel neuplatnil námitku týkající se nedostatečného zkoumání faktického užívání zemědělských pozemků a opomenutí druhého manžela při udělení souhlasu podle § 146 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „starý občanský zákoník“). V jiných případech tak nebyla uvedena konkrétní právní argumentace, která by faktické užívání zemědělských pozemků jako nezbytnou podmínku pro zapsání uživatele do evidence půdy řešila odlišně než městský soud v rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71.

[14] Stěžovatel nesouhlasí s tím, že by správní orgány neměly zjišťovat, kdo sporné pozemky fakticky obhospodařuje. Ustanovení § 3 odst. 5 zákona o zemědělství uvádí, že evidence půdy je vedena jako podklad pro poskytování dotací, takže ten, kdo je v ní zapsán jako uživatel, má právo na pobírání zemědělských dotací. V nařízení č. 1307/2013 je definován pojem „zemědělec“ jako osoba, která vykonává zemědělskou činnost. V nařízení č. 640/2014 je definován pojem „příjemce dotací“ jako zemědělec podle nařízení č. 1307/2013. Stěžovatel též poukazuje na § 7 odst. 2 písm. b) a c) nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 50/2015 Sb.“), podle kterého SZIF poskytne jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy, která je evidována v evidenci půdy na žadatele a žadatelem zemědělsky obhospodařována. Uživatelem zemědělské půdy proto může být jediná osoba, která na těchto pozemcích fakticky hospodáří.

[15] Městský soud se vyhnul zodpovězení právní otázky, jak naložit se situací, ve které se nachází stěžovatel. K formální podmínce právního důvodu užívání půdy musí přistoupit i faktická podmínka užívání. Tuto podmínku nemohou splňovat dvě osoby ucházející se o zápis zároveň, ale pouze ta, která skutečně provozuje zemědělskou výrobu. Řešení zvolené

městským soudem je z hlediska smyslu a účelu evidence půdy neudržitelné. Názor, že zapsaný uživatel má přednost před uživatelem, který se aktualizace evidence půdy teprve domáhá, nemá oporu v zákoně. Zákon o zemědělství nestanoví, že oprávněnost dřívějšího zápisu nemůže být v daném řízení znovu přezkoumávána. Při každé aktualizaci musí dosavadní uživatel prokázat, že měl a má platný právní důvod užívání. To vyplývá z § 3g odst. 2 zákona o zemědělství. Právní výklad, že nově zapisovaný uživatel musí prokázat, že mu svědčí užívací titul, nemá oporu v zákoně.

[16] Dle stěžovatele městský soud nesprávně vyložil pojem doklad prokazující právní důvod užívání ve smyslu § 3g odst. 2 zákona o zemědělství. Není podstatné, proč zákonodárce zvolil danou úpravu, ale to, že tato úprava existuje a pro případ sporu více zájemců o jejich zapsání do evidence půdy vyžaduje písemný doklad. Zákon o zemědělství nestanoví, že stěžovatel musí prokázat, že je výlučným vlastníkem daných pozemků. Stěžovatel ani nenamítal, že je výlučným vlastníkem pozemků, ale že pouze on disponuje písemným dokladem, tedy právním důvodem užívání. Stěžovatelova bývalá manželka žádný doklad nedoložila. Zákonem požadovaný doklad nelze nahradit právní úvahou soudu.

[17] Městský soud nevysvětlil, proč by měl stěžovatel předkládat listinu tvořící podklad pro aktualizaci evidence půdy, jako je například vypořádání společného jmění manželů. Taktéž nevysvětlil, o jaké zákonné ustanovení opírá právo stěžovatelovy bývalé manželky rozhodovat o tom, zda může být zapsán jako uživatel daných pozemků.

[18] Městský soud nesprávně vypořádal námitku ohledně udělení souhlasu dle § 146 starého občanského zákoníku. SZIF i žalovaný se touto otázkou dříve zabývali a posoudili ji v neprospěch stěžovatele. Městský soud nyní uvedl, že tato otázka není předmětem daného řízení. Závěr městského soudu odporuje § 3g zákona o zemědělství, který žádnou zásadu víry ve správnost zápisu ve veřejném registru nezná. Městský soud se též odchýlil od právního názoru Nejvyššího soudu uvedeného v rozsudku ze dne 16. 3. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1731/2003.

[19] Stěžovatel na závěr kasační stížnosti uvedl, že v případě, že by o ní měli rozhodovat soudci NSS, kteří již jeho kasační stížnosti v souvisejících věcech projednávali, vznášá námitku podjatosti pro jejich poměr k věci, jelikož lze předpokládat, že by setrvali na svých dřívějších názorech, které stěžovatel nepovažuje za správné.

[20] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Rozhodovací praxe správních soudů zaujímá k dané problematice konstantní stanovisko. NSS již v rozsudku ze dne 21. 10. 2008, č. j. 2 As 2/2008-55, konstatoval, že pro rozhodování žalovaného jsou relevantní pouze údaje uvedené v evidenci půdy, nikoliv faktický stav užívání půdních bloků. Žalovaný proto nemůže zkoumat faktické užívání sporných pozemků, jelikož k tomu nemá pravomoc. Žalovaný má dále za to, že jeho postup odpovídá i požadavkům rozsudku městského soudu č. j. 10 A 17/2020-71, jelikož stěžovatel nenaplnil první podmínku k provedení aktualizace evidence půdy, a proto bylo zbytečné zkoumat splnění dalších podmínek. Předmětem nynějšího řízení není ani splnění podmínek na straně bývalé manželky stěžovatele.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

pokračování

[22] Kasační stížnost není důvodná.

[23] Nejvyšší správní soud se na úvod vyjádří k požadavku, že v případě, že by o stěžovatelské kasační stížnosti měli rozhodovat soudci NSS, kteří již jeho kasační stížnosti v souvisejících věcech projednávali, vznáší námitku podjatosti pro jejich poměr věci, jelikož se dá předpokládat, že budou rozhodovat stejným způsobem i v nyní projednávané věci. NSS uvádí, že nepřistoupil k obvyklému postupu, a to k postoupení námítky předsedovi soudu k jejímu posouzení. Nejde totiž o skutečné uplatnění námítky podjatosti, jež by splňovala požadavky kladené v § 8 s. ř. s., jelikož v ní stěžovatel nijak nespecifikuje, o které konkrétní soudce by se mělo jednat. Stěžovatel množinu soudců pouze obecně vymezil, a to způsobem, který je v přímém rozporu se zněním § 8 odst. 1 věty poslední s. ř. s., dle které důvodem k vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci naopak *nejdou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. (zvýraznil nyní NSS) Stěžovatelův požadavek na vyloučení soudců, kteří v jeho věci již rozhodovali, bez jakýchkoliv pochybností míří právě do rozhodování soudců v jiných stěžovatelských věcech, jelikož stěžovatel nesouhlasí s právními názory, ke kterým blíže nespecifikovaní soudci dospěli při rozhodování o jeho dřívějších kasačních stížnostech. Uplatněný stěžovatelův požadavek je tedy jednak nekonkrétní a jednak je formulován způsobem, který přímo odporuje § 8 odst. 1 s. ř. s., neboť tvrzenou podjatost konkrétně neuvedených soudců odůvodňuje pouze způsobem, kterým ji podle zákona odůvodnit vůbec nelze. Nelze jej proto vůbec posoudit jako platně vznesenou námitku podjatosti ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s.

[24] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS).

[25] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v nedostatku důvodů. Konkrétně namítl, že městský soud nevysvětlil, proč by měl k žádosti o aktualizaci evidence půdy předkládat dohodu o vypořádání společného jmění manželů. Z napadeného rozsudku vyplývá, že dohodu o vypořádání společného jmění manželů městský soud považoval za jeden z možných dokladů, které měl stěžovatel dle § 3g odst. 2 zákona o zemědělství doložit, aby SZIF mohl provést aktualizaci evidence půdy. Městský soud v bodě 49. napadeného rozsudku citoval závěr z bodu 25 rozsudku NSS ze dne 7. 3. 2023, č. j. 7 As 242/2022-40, dle kterého právní důvod užívání daných pozemků svědčí bývalé stěžovatelské manželce z toho důvodu, že jsou součástí (dosud nevypořádaného) společného jmění manželů. Tuto skutečnost stěžovatel nevyvracel.

[26] Požadavek městského soudu spočíval v tom, že sporné pozemky jsou stále součástí nevypořádaného společného jmění manželů, proto bylo třeba k provedení aktualizace doložit souhlas stěžovatelské bývalé manželky s aktualizací nebo předložit právní důvod užívání zemědělské půdy. Tímto právním důvodem by mohlo být právě vypořádání společného jmění manželů, které by určilo, že sporné pozemky při rozdělení společného jmění manželů připadly stěžovateli. Podstatným je, že městský soud v bodě 49. napadeného rozsudku, kde uvedl tento požadavek, vycházel z bodu 25 rozsudku NSS č. j. 7 As 242/2022-40, který byl vydán ve věci stěžovatele a dle kterého by k aktualizaci evidence půdy stěžovatel musel doložit například právě dohodu o vypořádání společného jmění manželů, jelikož do té doby je za uživatelku pozemků, které jsou součástí společného

jmění manželů, stále považována v evidenci zapsaná bývalá manželka stěžovatele. Jelikož byl rozsudek sedmého senátu vydán ve stěžovatelově věci, nelze hovořit o tom, že by nevěděl, proč po něm městský soud požaduje konkrétně tyto doklady k doložení právního důvodu užívání sporných pozemků.

[27] Druhá námitka nepřezkoumatelnosti směřuje do toho, že městský soud nevysvětlil, o jaké ustanovení zákona opírá právo stěžovatelovy bývalé manželky rozhodovat o tom, zda stěžovatel může být zapsán jako uživatel daných pozemků. Požadavek městského soudu na předložení dohody stěžovatele a jeho bývalé manželky vyplývá ze skutečnosti, že stěžovatelova bývalá manželka je v evidenci půdy vedena jako uživatelka sporných pozemků. Tuto situaci řeší v napadeném rozsudku několikrát zmíněný § 3g odst. 2 zákona o zemědělství, který stanoví, že pokud SZIF zjistí rozpor mezi údaji v ohlášení a údaji zapsanými v evidenci půdy (zde ohledně osoby uživatele), vyzve žadatele k předložení písemné dohody odstraňující vzájemný rozpor. V daném případě by touto dohodou byla právě dohoda se stěžovatelovou bývalou manželkou jako zapsanou uživatelkou půdy, popřípadě mohlo dojít k nahrazení jejího souhlasu rozhodnutím civilního soudu. Z napadeného rozsudku vyplývá, proč stěžovatel potřebuje souhlas své bývalé manželky k provedení aktualizace evidence půdy. Rozsudek městského soudu proto není nepřezkoumatelný.

[28] Nejvyšší správní soud poté přistoupil k posouzení námitek podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Na úvod připomíná, že v řízení o aktualizaci evidence půdy je správní orgán povinen samostatně posoudit, zda ohlašovatelí svědčí právní titul užívání půdy. Tuto otázku řeší proto, aby mohl v rámci své kompetence provést případnou aktualizaci evidence, nikoli proto, aby autoritativně rozhodl o právech a povinnostech subjektů soukromoprávního vztahu (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 2. 2022, č. j. 1 As 98/2021-31, č. 4316/2022 Sb. NSS). Zákon o zemědělství dovoluje správnímu orgánu u podnětu či ohlášení dle § 3g tohoto zákona posoudit pouze to, zda splňuje v kontextu veškerých v řízení doložených dokumentů všechny znaky požadované pro provedení aktualizace evidence půdy (viz rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 401/2017-25).

[29] Stěžovatel namítá, že městský soud v napadeném rozsudku nevycházel z unijních nařízení 1307/2013 a 640/2014. Daná nařízení však nejsou pro projednávanou věc podstatná. Tento závěr uvedl NSS již v rozsudku ze dne 5. 12. 2023, č. j. 9 As 234/2023-32, ve kterém konstatoval, že pro posouzení stěžovatelova případu je podstatný § 3g odst. 2 zákona o zemědělství, nikoliv pojmy užívané v unijních nařízeních, která se přímo netýkají řešené problematiky. V bodě 35 výše uvedeného rozsudku NSS konstatoval, že v dané věci „*nebyl řešen nárok na zemědělské dotace a splnění podmínek pro uplatnění tohoto nároku, ale otázka prokázání právního důvodu užívání pozemků, u kterých stěžovatel zamýšlel provést změnu v evidenci půdy.*“ NSS se v nyní projednávané věci s výše uvedeným závěrem ztotožňuje. Otázka splnění podmínek pro prvotní získání zemědělských dotací není v řízení o aktualizaci evidence půdy řešena, jelikož je posuzována v samostatném řízení. V řízení o aktualizaci evidence půdy musejí správní orgány postupovat podle § 3g zákona o zemědělství, který stanoví osobu, která má prokázat splnění podmínek pro provedení aktualizace evidence půdy uvedených v tomto ustanovení. Posuzování jiných skutečností, tj. faktického hospodaření na zemědělských pozemcích, jež opakovaně zdůrazňuje stěžovatel, není vyžadováno. Daná námitka proto není důvodná.

pokračování

[30] Shodný závěr lze uplatnit i ohledně námitky potřeby vycházet z nařízení vlády č. 50/2015 Sb. Toto nařízení stanoví některé podmínky pro poskytování přímých plateb zemědělcům. Poskytování zemědělských dotací však není předmětem nynějšího řízení a nemění nic na tom, jaké podmínky je třeba splnit pro provedení aktualizace evidence půdy upravené v § 3g zákona o zemědělství.

[31] Další námitka směřuje do závěru městského soudu, že rozsudek č. j. 10 A 17/2020-71 byl překonán judikaturou NSS, jelikož v této judikatuře podle stěžovatele nebyla řešena otázka faktického užívání půdy a další otázky, které předestřel v řízení vedeném pod sp. zn. 10 A 17/2020. Stěžovatel má pravdu, že městský soud v bodě 96. rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71 uvedl, že ve dvou rozsudcích městského soudu, které NSS následně přezkoumal rozsudkem č. j. 7 As 69/2020-30 a rozsudkem ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020-27, *„žalobce v rámci žalobní argumentace nepředestřel námitky týkající se nedostatečného zkoumání otázky faktického užívání předmětných zemědělských pozemků a nevypořádání odpovídající argumentace vznesené žalobcem v průběhu správního řízení.“*

[32] Městský soud v napadeném rozsudku nicméně nezmínil pouze dva výše uvedené rozsudky NSS, ale i rozsudek č. j. 7 As 242/2022-40, v jehož bodě 24 se NSS vyjádřil i k otázce faktického užívání půdy a v němž také uvedl, že soukromoprávní spor mezi ohlašovatelem a dotčeným uživatelem nemůže být v daném řízení řešen. Tento rozsudek sedmého senátu se v bodě 26 zabýval i stěžovatelovou námitkou, že městský soud se v rozsudku ze dne 28. 7. 2022, č. j. 17 A 135/2020-40, který sedmý senát přezkoumával, dostatečně nevypořádal s právními závěry rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71. Tuto námitku sedmý senát neshledal důvodnou. Posouzení městského soudu v rozsudku č. j. 10 A 17/2020-71 ohledně faktického užívání pozemků tak již bylo překonáno rozsudkem NSS č. j. 7 As 242/2022-40, na který navázal i výše zmíněný rozsudek č. j. 9 As 234/2023-32. Závěr městského soudu o překonání daného rozsudku je proto správný.

[33] Námitka nutnosti zkoumat faktické užívání pozemků již byla vyřešena v rozsudku č. j. 7 As 242/2022-40 a na něj navazujícím rozsudku č. j. 9 As 234/2023-32. V jeho bodě 33 devátý senát uvedl následující: *„Ustanovení § 3g odst. 4 zákona o zemědělství stanoví, že SZIF neprovede požadovanou změnu, pokud nebude doložena písemná dohoda dle odstavce druhého tohoto ustanovení nebo doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy. Dané ustanovení tak neprovedení změny zakládá na nedoložení právního důvodu užívání, což je i stěžovatelův případ. Právním důvodem není doklad o vlastnictví pozemků, jak bylo uvedeno výše. Jelikož stěžovatel nedoložil právní důvod užívání, nemohlo faktické užívání pozemků změnit závěr SZIF o tom, že nemohl na základě stěžovatelova oznámení provést jím požadované změny v evidenci půdy“* (zvýraznění nyní provedl NSS).

[34] V projednávaném případě stěžovatel předložil výpis z katastru nemovitostí, který sice jako vlastníka daných pozemků uvádí pouze jeho, nicméně městský soud v bodě 55. napadeného rozsudku uvedl, že stěžovatel nerozporoval, že pozemky jsou nadále ve společném jmění manželů. K tomuto závěru dospěl i sedmý a devátý senát ve výše uvedených rozsudcích. V takovém případě je třeba postupovat dle § 714 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého manželé vystupují v právních záležitostech společně anebo jeden manžel jedná se souhlasem toho druhého. Jelikož společné jmění manželů nebylo vypořádáno, mohli žádost o aktualizaci evidence půdy podat bývalí manželé společně anebo stěžovatel se souhlasem

své bývalé manželky. Ani k jedné z těchto situací nedošlo. Z tohoto důvodu nebyly splněny podmínky § 3g odst. 2 zákona o zemědělství. Jak bylo uvedeno výše, případné faktické užívání pozemků nemůže tento nedostatek vykompenzovat. Daná námitka tak není důvodná.

[35] Stěžovatel též namítá, že zákon o zemědělství nezakazuje znovu přezkoumat oprávněnost zápisu jeho bývalé manželky. Městský soud se odmítl zabývat námitkami směřujícími do oprávněnosti zápisu stěžovatelovy bývalé manželky do evidence půdy na základě rozsudku č. j. 7 As 68/2020-27, v jehož bodě 22 NSS dospěl k závěru, že otázka dřívějšího zápisu stěžovatelovy bývalé manželky do evidence půdy není relevantní pro posouzení zákonnosti neprovedení požadované aktualizace. Devátý senát s tímto závěrem souhlasí a dodává, že stěžovatel si nesprávně vykládá § 3g zákona o zemědělství. U tohoto ustanovení není podstatné, co výslovně nezakazuje, ale naopak to, co přikazuje, tedy jaké podmínky musí být splněny pro provedení aktualizace evidence půdy. Tyto podmínky stěžovatel nesplnil, jelikož nedoložil písemnou dohodu odstraňující vzájemný rozpor (kdo má být zapsán jako uživatel dané půdy) nebo doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy. Správní orgány proto neměly povinnost v řízení o aktualizaci evidence půdy přezkoumávat dřívější zápis stěžovatelovy bývalé manželky jako uživatelky ke sporným pozemkům, jelikož tento postup zákon o zemědělství nevyžaduje.

[36] Dle stěžovatele městský soud nesprávně vykládá pojem „doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy“, a proto po něm nesprávně požaduje, aby prokázal, že je výlučným vlastníkem daných pozemků. NSS neshledal tuto námitku důvodnou. Městský soud po stěžovateli nepožaduje, aby prokázal, že sporné pozemky vlastní ve výlučném vlastnictví. Městský soud v napadeném rozsudku dostatečným a srozumitelným způsobem vysvětlil, v čem spočívalo nesplnění podmínek § 3g odst. 2 zákona o zemědělství, což nemohlo být nahrazeno výpisem z katastru nemovitostí, který nevyklučoval, že sporné pozemky jsou ve společném jmění manželů. Tuto skutečnost nevyklučoval ani sám stěžovatel.

[37] Namítá-li stěžovatel, že výpisem z katastru nemovitostí prokazoval, že pouze on disponuje písemným dokladem o svém (spolu)vlastnictví, a tím i právním důvodem užívání, je třeba odkázat na bod 21 rozsudku č. j. 7 As 69/2020-30, ve kterém NSS vysvětlil, že výpis z katastru nemovitostí nelze v daném případě považovat za právní důvod podle § 3g zákona o zemědělství. Sedmý senát konkrétně uvedl, že „*skutečnost, že je v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník pouze jeden z manželů, nemusí znamenat, že tento pozemek není součástí společného jmění manželů (srov. Dvořák, J., Spáčil, J.: Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer 2011, s. 76 a násl., či judikaturu Nejvyššího soudu, např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2009, sp. zn. 22 Cdo 646/2009, ze dne 23. 8. 2011, sp. zn. 22 Cdo 4709/2009, ze dne 20. 9. 2017, sp. zn. 22 Cdo 3245/2017, ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 22 Cdo 6109/2017, ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3234/2018 atp.)*. Ani ze stěžovatelem akcentovaných ustanovení § 3g odst. 2 až 5 zákona o zemědělství nelze dovodit, že by bylo třeba vycházet výlučně z výpisu z katastru nemovitostí (který neodpovídá ani podle stěžovatele realitě). Úkolem správních soudů v dané věci přitom bylo řešit výlučně otázky týkající se aktualizace v evidenci půdy, nikoliv majetkové spory mezi manžely (...) Jelikož není sporu o tom, že předmětné pozemky byly v době rozhodování správních orgánů součástí společného jmění manželů, nelze ani přisvědčit názoru stěžovatele, že jeho manželka nepředložila žádný právní titul k zápisu do evidence půdy. Právě skutečnost, že předmětné pozemky tvoří součást společného jmění manželů, totiž prokazuje právní důvod užívání těchto pozemků ze strany manželky stěžovatele. Za situace, kdy stěžovatel neprokázal (ani netvrdil), že by byl výlučným vlastníkem daných pozemků, nemůže mít na existenci tohoto právního důvodu vliv,

pokračování

že v katastru nemovitostí je jako vlastník zapsán toliko stěžovatel.“ NSS neshledal důvod se od posouzení této otázky odchýlit, a proto uvádí, že výpis z katastru nemovitostí nebylo možné ani v projednávané věci považovat za doklad ve smyslu § 3g odst. 2 zákona o zemědělství.

[38] K námitce ohledně nesprávného posouzení udělení souhlasu stěžovatele k užívání pozemků bývalou manželkou podle § 146 starého občanského zákoníku NSS odkazuje na vypořádání totožné námítky v bodech 36 a 37 rozsudku č. j. 9 As 234/2023-32, kde uvedl, že tyto otázky se týkají soukromoprávních sporů mezi stěžovatelem a jeho bývalou manželkou, které správní orgány nemohou v tomto řízení řešit, jelikož to náleží civilním soudům. V bodě 36 výše uvedeného rozsudku poté konstatoval následující: *„Správní orgány při posuzování toho, zda mohou v evidenci půdy provést požadované změny, vycházejí ze stavu zapsaného v této evidenci. V evidenci půdy je jako uživatel u daných pozemků zapsána OZNR, a nikoliv stěžovatel. Ten k oznámení o provedení aktualizace v evidenci půdy ze dne 18. 10. 2016 nedoložil právní důvod užívání daných pozemků, kterým by překonal dřívější právní důvod OZNR, jelikož nedoložil doklad, který by například prokazoval, že pozemky již nepatří do SJM. Z tohoto důvodu nebyla případná výpověď souhlasu s užíváním půdy pro projednávanou věc podstatná.“* NSS ani v tomto případě neshledal důvod se od výše uvedeného závěru odchýlit. Městský soud proto nebyl povinen se touto otázkou zabývat. Nebyl proto ani povinen postupovat dle rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1731/2003.

[39] Namítá-li stěžovatel, že právní názor městského soudu o zásadě víry ve správnost zápisu ve veřejném registru odporuje § 3g zákona o zemědělství, NSS konstatuje, že z daného ustanovení nic ohledně této zásady nevyplyvá. Pro projednávanou věc je podstatné, že dané ustanovení vyžaduje po stěžovateli, aby jako takzvaný *uživatel, který učinil ohlášení změny*, doložil právní důvod, který by ho k požadované aktualizaci oprávnil, nikoliv, aby jeho bývalá manželka prokazovala, že byla do evidence půdy zapsána správně. Zákon o zemědělství ani nepožaduje, aby tuto skutečnost zjišťovaly správní orgány. Ani tato námitka proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek městského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[41] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, proto by mu soud mohl přiznat náhradu nákladů řízení proti stěžovateli, avšak jemu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu je soud nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. února 2024

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu